

**Peki, şimdi
“Veli Göçer”
kim?**

*“Eski olmasına rağmen hâlâ eskitilememiş
Hipocrates’çı geleneğe göre”*

Yemin’ini unutmayan, hakkını asla ödeyemeyeceğimiz
sahadaki -tanım ötesi- sağlık kadromuzdan bir cânım insan,
‘hekim’ Yavuz Kalaycı da bizim için canından oldu.

“Kızlarım küçük, bakarsınız değil mi?”

son sözlerinin kapkaranlığını bize bırakıp gitmiş.

Bakalım, bu meşum hastalıktan kaybettiği babanın
bir çukura vedasız-törensiz gömülmesi gadrine uğramış
bu toplum, önümüzdeki yaz güneşine kadar olsun,
taşıyabilecek mi, o son domdom kurşunu gibi
paralayıcı sözü vicdanında.

Kimse moral bozmamak için birbirine söylemese, yazmasa da,
hepimiz biliyoruz ki, *‘yaşamak zorunda bırakıldığımız’*
korkunç bir rezillik.

Hele bir de bu korkunç insanlık tahribatını ,
hem *‘ilerlemeden’*, *‘bilimden’* söz edip,
hem de insanlığın başka salgınlar yüzünden
taa **yüzyıllarca önce** yaşadığı *çaresizliklerle*
karşılaştırmaya, sinsice *rasyonalize* ederek
açıklamaya kalkışan bir *‘bilmiş söylem’* yok mu,
beni kahrediyor.

O lâfları ederken,
konuyla biraz olsun doğrudan ilgiliyse bir insan,
bir mahcubiyet hissedemiyor bile olsa,
hiç değilse mesleğin esası ve sonrası üzerinde biraz düşünse,
her halde daha yararlı bir şey yapmış olur:

Yere göğe sığmayan ‘Bilim-Teknik’ adına,
aradan geçmiş o yüzlerce yılın

insanlıkla ilgili yüzlerce alanda
övünçle sözü edilen onca gelişmeyi,
değişmeyi, yenilemeyi başarabilmesinden geriye,
adeta 'bir istisna' olarak, Lawrence O. Gostin'in tanımıyla
"en yüce yasa" olan "insanlığın Sağlığı" için
niçin bu 'büyük çaresizlik' kaldı?

HASUDER (Halk Sağlığı Uzmanları Derneği)
emek ve özenle derleyip yayımlamış,
editörlüğü Angus Dewson ve Marcel Vervweij 'e ait
"Etik, Önleme ve Halk Sağlığı" adlı kitabın
63. sayfasında şöyle deniyor:

"Toplum sağlığında **hukuk ve etik**
bir **yeniden doğuş** yaşamaktadır.
'Endüstriyel' ve 'ilerlemeci' çağlarda
moda olan '**toplum sağlığı idealleri**',
yirminci yüzyılda 'liberalizmin' yükselişi ile
giderek **sönmeye** yüz tutmuştur.
Onun yerini **abartılmış** biçimde
'kişisel ve ekonomik özgürlükler' almıştır.
Zaman içinde politik ilgi, '**toplum sağlığından** '
'**bireysel sağlığa**' ve '**halk sağlığından**'
'**özel tıbbı**' kaymıştır."

Bu satırlar, bir sektörde kimileri için
Kapılıp peşinden girilmiş 'kişisel çıkarlar' için harcanmış
ve sonuçta '**insanlığın zararına geçmiş**' bir dönem için
"içeriden" ve "yeterli" bir açıklama değil mi?

Çünkü, "**Risk Society: Towards a New Modernity**"
adlı eserinde Ulrich Beck'in
"günümüzün risk toplumu" üzerine yazdığı gibi,
"Eğilim, insanları kendilerini
-kendi maddi sağkalımları için-
kendi planlarının ve yaşam biçimlerinin merkezine
yerleştirmeye zorlayan
'bireyselleşmiş' formlara doğrudur."

Ne yazık ki hiçbir meslek bu genellemenin dışında değil.

Birilerini, **kendilerine de** yabancılaştırarak
elbette adı öyle konmasa da,
bütün bir gün, bütün bir ömür
sadece '**para**' peşinde koşturan;
sonuçta da, kaçınılmaz olarak
o paranın getirdiği hazların peşinde bir hayata,
bir bağımlılık gibi artan
'*daha fazla... daha fazla*' lara,
şiddetlenen **hırslara yönelen**;
çoluğunu-çocuğunu da
'**aynı dünya**' içindeki daha da *yüksekler için yetiştirmeyi*
'**geriye dönüşsüz bir yaşam biçimi**' yapan;
bırak orman-morman yok etmeyi,
kendinden başka canlıları '**yeryüzülü** saymamayı,
çevre-mevre kirliliği uyarılarını kulak arkası etmeyi,
o '**yaşam tarzı**' sandığı '**arsızlığın**'
başka hemcinslerinin haklarından
bir '**hırsızlık**' olduğunu
görmezden gelmek etrafında
'**kurumlaşan**' bir '**ekosistem**'
doğanın gazabıyla
sonunda -o da eğer *varsa*-
dört duvar arasına tıktı bütün bir insanlığı.

Kimimiz, bu '*çıkamaz yolu*',
'*çıkarmak hâle getireceği*' ısrarla öne sürülen,
bana sorulursa, *neoliberalizm* '**kurdunun**'
'**kırmızı şapkalı kıızı**' bir kez daha kandırmak için
kılık değiştirmiş hâli olan
kimi yeni masallara inanmaya bırakıverdik
kendimizi, şu veya bu hesapla.

Halk sağlıkçılarının kitabının kapağındaki
ilk sözcüğü, "**etik**" i,
postmodern kafaların tüylerini diken diken eden
bütün **norm**'lar gibi, bir *ayakbağı* saydık.
"*Geçmişini unutun*" ve benzeri çocukluklarla.

Ama bir anda “**zor oyunu bozdu**”,
Kemal Tahir’in deyişiyile.

Sonunda bütün teknolojik gelecek umutları,
bırakın gelişi ‘*perşembe*’ gibi ‘*çarşamba*’ dan belli
bir ‘*salgını*’ öngörüp durdurmayı,
‘teknoloji devrimi’ ile çağ atlamanın eşliğindeki
dünyada büyük bir **felakete** dönüşmesini,
ve ‘*kendi çocuklarını yiyen Satürn*’ gibi,
sağlık mesleğinin kendini ateşe atmaya
mecbur kalan insanların *telef* olmasını
bile önleyemedi.

Gözden çıkarılmış insanlara son nefeslerini verebileceği
bir yatak bulamadı.

Kim bunun sorumlusu,
Gaziantep Ayakkabıcılar Kooperatifi mi!

Üstelik, o teknoloji sektörünün öncüsünün,
‘*en büyük beyninin*’, ta 2015’de ve açık açık,
-şu amaçla veya bu amaçla, orası beni aşar-
“*felaket geliyor*’ demesine rağmen!

Kim, ne yapmış, ne yazmış orada-burada o çağrı için,
bütün defterler açılsın, görmek hakkımız.

HASUDER’in kitabında şöyle bir paragraf da var:

“Halk sağlığı girişimleri
en azından bazı kişiler için zarar verici olacağından
(altını ben çizdim BK)
‘kamu yararı’ ile ‘bireysel çıkarlar’ arasındaki
gerilim tartışması halk sağlığı alanındaki
‘etik düşüncenin’ bir parçasıdır.”

Biraz geriye gidelim.

1999 yılının kavurucu ağustos sıcağı içinde bir gece yarısı,

bu ülkenin bir bölgesinde, korkunç sesler çıkararak
yer yerinden oynadı. Dehşetle uyandık.

Aylarca onu konuştuk, tartıştık, dinledik.
Tıpkı bugün gibi.

Türkiye Tarihi'nin '*en büyük ikinci depremi*' olarak
kayıtlara geçen o gece, bugün,
dünyanın tamamıyla birlikte yaşadığımız illetten önce
başımıza gelen en büyük faciaydı.

Kaybedilmiş can sayısı bugünkü ile kıyaslanmayacak
o elim olay sonrasında,
BBC Türkçe'nin derlemelerine göre,
170 kamu görevlisi hakkında
"*görevi ihmâl*" suçlamasıyla dava açıldı.

Bu kişilerin bazıları görevden uzaklaştırıldı.
Bazı davalar ise '*zaman aşımı*' dolayısıyla düştü.

Andığım insanlar, '*olayın kendisiyle doğrudan ilgili*' sektörlerde
'*kendilerinden hizmet*' beklenen '**sorumlular**' dı.

Ayrıca yıkılan ya da zarar gören yapıların
inşa sorumlularıyla ilgili tam 2 bin 100 dava daha açıldı.

Ancak bu davalarda verilen hükümler ertelendi.
Veya gene '*zaman aşımı*' nedeniyle düştü.

Bu arada, Yalova'da herkesin
ve elbette **ilgililerin** gözü önünde inşa ettiği
öne sürülen yapıların önemli bir kısmı çökerek
195 kişinin ölümüne neden olduğu iddiasıyla
(istatistik merakları bunu
bugünkü bu işte '*günahsız*' kayıp sayısıyla çarpsın bölsün)
Veli Göçer adlı bir kişiyle ilgili yargı süreci
'*sembolik bir davaya*' dönüştü.

Göçer sonuçta 18 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Yedi buçuk yıl tutuklu kaldıktan sonda 2011’de tahliye oldu.
Ortağı olan bir kişi bu ‘*günah keçisi sürecini*’ bitiremedi.
Cezaevinde hayatını kaybetti.

Deprem sonrası, ülkede,
bugün çoğu ya unutilan, ya rafa kalkan
bir dizi ‘*ileriye dönük değişiklik*’ yapıldı.
İmar yasasında bazı yenilemelere gidildi.

20 bilim insanı ve araştırmacıdan oluşan
bir “**Ulusal Depremi Konseyi**” kuruldu
Ancak bu Konsey 2007 yılında lağvedildi.

Bu konuda kapsamlı bir rapor da hazırlatıldı.
Raporda ayrıca,
“*Gecekondulaşma ve kaçak yapılaşmayı teşvik eden
İmar Affı politikasından kesinlikle vazgeçilmelidir*”
dendi.

Önerilerinin çoğu dikkate alınmadığı gibi,
Raporun TBMM Başkanlığı’na sunulup görüşüldüğü
23 Aralık 1999 tarihinden sonra,
İlki 31 Mart 2003’te olmak üzere
tam 7 kez” imar affı”, bir de “imar barışı” çıkarıldı.

NTV Yayınları tarafından basılmış, editörlüğünü
Eduardo Punset ve Lynn Marguliss’in yaptığı,
“**Hayat Kitabı - Zamanın Büyük Bilimcileriyle Söyleşiler**”
adlı kitabın 48. sayfasında,
“**Karıncalar, Arılar ve Termitler Gibi ama Değişik**”
başlıklı söyleşide,
Harvard Üniversitesi’nde ‘*Organizma ve Evrim Biyolojisi*’
Onursal Profesörü olan **Edward O. Wilson** şöyle diyor:

“*Yıkıcı meteor biziz.
Bireysel çıkarlarımızdan asla vazgeçemiyoruz.
Bu yüzden karıncalar gibi süper organizmalar değiliz.*”

Bunu şu amaçla alıntıladım:

Aslında bu tür' kıyametler' için
"salgınlar dahil, koruyucu tedbir geliştirmek,
hazırlanmak, çalışmak" amacıyla kurulmuş,
yaşanan 'pandemi'nin isim babası
bir **Dünya Sağlık Örgütü** var.

Harp sonrası "**yıkıcı meteorların**"
sağlıkla ilgili kurduğu en üst organizasyon.

Biraz araştırdım, 22 maddeden oluşan
bir "*görev tanımı*" olduğunu gördüm.

Bunlardan sadece üçünü yazmak istiyorum:

3. *Hükümetlere istek üzerine, **sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için yardım yapmak***

4. Uygun **teknik yardım yapmak** ve acil durumlarda,
hükümetlerin istekleri ya da kabulleri ile
gereken yardımı yapmak

7. **Epidemik, andemik vs hastalıkların ortadan kaldırılması**
yolundaki çalışmalarını teşvik etmek ve geliştirmek.

Ama biliyoruz ki, 'hükümetler'
DSÖ'nün gözü önünde birbirinin teknik araç-gerecini
düpedüz alıyor, el koyuyor.
Hükümetler, ordusundan yardım istiyor,
DSÖ karşıdan seyrediyor.

Ve yavaş yavaş, sıra şu soruya geliyor:
"**Veli Göçer**" kim?

Trump 'Çin Virüsü' olarak '*açılışını*' yaptığı iddiasını
zimmen sürdürüyor: Onun için aday belli.
Veli Göçer, **Çin**, yani, **Şi Cinping**.

Kendi ülkesinde bu konuda düpedüz yerlerde sürünmüş

iki devlet, **Fransa** ve **İngiltere** aynı fikirde.

Trump için ikinci '**Göçer**' ise,
Görev Tanımı'ya ilgili '*yazılıda*' düpedüz çakan
DSÖ Başkanı ve ekibi.

Orada bir de '*bazı güçlerle?*' gizli ilişkiler
ve '*corruption*' değdirmesi var,
şimdilik şöyle bir gelip geçti.

Sözünü ettiğim "**Hayat Kitabı**"nda,
"**Bir Derece Meselesi**" başlıklı bir bölüm var.

Orada, Barselona Üniversitesi '*Psikobiyyoloji ve Etoloji Bölümü*'
Onursal Profesörü **Jordi Sabater Pi** şöyle demiş:

*"Bir gün **tavrımız** değişecek ama o gün
vahşi doğada bu harika memelilerden
(şempanzeleri kastediyor BK)
bir teki kalmayacak."*

Şimdi birilerinin, "*Bunların sırası değil*" dediğini
işitir gibiyim.

Biliyor musunuz,
belki '*pandemi*' karşısındaki büyük acizlik de dahil,
bütün yaşadığımız kötüye gidişlerin özünde yatan,
doğaya o vahşice kötü davranmaya devam edecek
ve her şeyi çok çabuk unutacak olan,
Sabated Pi'nin bir gün değişecek '**tarzımız**' dediği,
bugünkü '**komformist**' kafayla
"**o sıra**" çok zor gelecek.

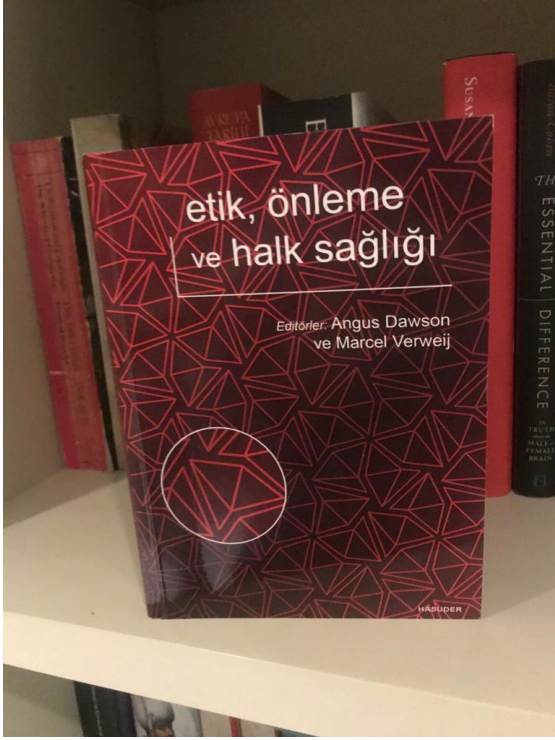
Ama gelecek.

Önünde sonunda, sadeliği unutmuş, hız delisi
bu hırslı ve arsız hayata bakış mutlaka değişecek.

Ve gene **Jordi Sabated Pi**'nin kelimeleriyle,

*“Gelecek nesiller bizi kınayacak.
Aynen bizim yüzyıl önceki köle tacirlerini
kınamamız gibi.”*

Nisan 2020

Veli Göçer

Not:

1500 (bin beş yüz) yıl öncesine ilişkin bilgi:

<https://www.mynet.com/koronavirus-salgini-ile-1500-yil-once-istanbulda-yasanan-vebanin-sasirtici-benzerlikleri-110106500517>